

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

2019. június 5.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

PROGRAM

- 9:30–10:00 **Regisztráció**
- 10:00–10:15 **Köszöntő**
Dr. Bódis József oktatásért felelős államtitkár, Emberi Erőforrások Minisztériuma
- 10:15–10:45 **Nemzetköziesítési folyamatok – trendek és kihívások**
Tordai Péter igazgató, Tempus Közalapítvány
- 10:45–11:15 **A nemzetköziesítés átfogó megközelítése, fókuszban a tananyag nemzetköziesítésével / Comprehensive approach to internationalisation with focus on internationalisation of the curriculum**
Prof. Mag. Eva Werner, hon.prof., Rector emerita, University of Applied Sciences, Krems, Ausztria (angol nyelvű előadás)
- 11:15–11:30 **Szünet**
- 11:30–12:00 **Nemzetközi stratégiai partnerkapcsolat-építés mint a nemzetköziesítés kiaknázásának eszköze / International Strategic Partnerships: A Tool to Advance Internationalisation**
Christopher Medalis nemzetközi oktatási tanácsadó, Egyesült Államok (angol nyelvű előadás)
- 12:00–12:30 **A nemzetköziesítés mint soft power: egyetemválasztás és elégedettség a Magyarországon tanuló külföldi diákok körében**
Dr. M. Császár Zsuzsa, Pécsi Tudományegyetem
- 12:30–12:40 **Tanúsítvány-átadás a nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárásban részt vett intézmények számára**
- 12:40–13:45 **Ebéd**
- 13:45–16:15 **PÁRHUZAMOS SZEKCIÓK**
- **Többféle megközelítésben:** a hazai felsőoktatási intézmények gyakorlatai a nemzetköziesítés területén
 - **Közép-kelet-európai regionális felsőoktatási együttműködések:** belső erőforrások és külső lehetőségek
 - **A doktori iskolák nemzetköziesítése**

PÁRHUZAMOS SZEKCIÓK

Többféle megközelítésben:
a hazai felsőoktatási intézmények gyakorlatai a nemzetköziesítés területén

Keynote előadás:

A tanítás/tanulás nemzetköziesítése itthon. Kihívások és lehetőségek
Derényi András

Beszélgetés:

Megmértük: nemzetközi? – a nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárás tapasztalatai
angol nyelvű beszélgetés

Résztevők: Derényi András, Christopher Medalis, Sándor Krisztina, Dr. Tarrósy István, moderátor: Loboda Zoltán

Bemutató jó gyakorlatok:

A nemzetköziesítés értelmezése a hazai szociális munkás képzésben – szakmai lehetőségek és kihívások
Mihály Bulcsú

(Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Az ELTE IK nemzetköziesedésének hatása a hazai hallgatókra; két jó gyakorlat bemutatása

Bélik Márton

(Eötvös Loránd Tudományegyetem)

MOME-MICA – Transzatlanti oktatási és kutatási együttműködés a nemzetközi szociális design képzés fejlesztéséért
Fehér Bori (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem)

Nemzetköziesítés kontaktórán és azon túl

Dr. Jámbor Emőke (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)

SAM-buddy program: Több mint mentor

Dr. Mándoki Míra

(Állatorvostudományi Egyetem)

Közép-kelet-európai regionális felsőoktatási együttműködések: belső erőforrások és külső lehetőségek

Bemutató jó gyakorlatok:

Oktatás, együttműködés és közös kutatás közép- és kelet-európai nemzetközi környezetben

Dr. Poór József (Selye János Egyetem és Szent István Egyetem)

Tradíció és innováció – Az ELTE közép-európai stratégiai együttműködései

Öhler Katalin

(Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Határokon átnyúló közös PhD-program, Sopron–Pozsony–Pula–Kismarton

Dr. Székely Csaba (Soproni Egyetem)

A közép-európai filológiai, kultúra-tudományi szakok együttműködései, Prága és Budapest szemszögéből

Simona Kolmanová (Károly Egyetem),

Mészáros Andor

(Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Kettős diplomát adó angol nyelvű programtervező informatikus szak kidolgozása osztrák partneregyetemmel
Kusper Gábor (Eszterházy Károly Egyetem)

A doktori iskolák nemzetköziesítése

Keynote előadás:

A magyar doktori iskolák nemzetköziesedése kutatás és a doktori egyeztetés eredményeinek bemutatása – Tempus Közalapítvány

Korreferátum a doktori kutatásra

Pató Viktória, Doktoranduszok Országos Szövetsége

Bemutató jó gyakorlatok:

Ahol a nemzetköziség a mindennapok alapja. Egy különleges Doktori Iskola: Az Andrássy Egyetem Interdiszciplináris Doktori Iskolája

Dr. Slachta Krisztina (Andrássy Egyetem)

Kockázatvállalás a sikeres SH doktori tanulmányok érdekében a BME doktori iskoláiban

Dr. Levendovszky János (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

A NEMZETKÖZIESÍTÉS MINŐSÉGI VÁLTOZÁST HOZ A FELSŐOKTATÁSBA

A felsőoktatási intézményeknek folyamatosan új kihívásoknak kell megfelelniük, különösen igaz ez a nemzetközi versenyképesség vonatkozásában. Mit tehetnek az intézményvezetők, a nemzetközi koordinátorok és az oktatók az egyetemek nemzetköziesítése érdekében? Milyen, mások számára is adaptálható jó gyakorlatokat alakítottak már ki a magyarországi egyetemeken? Hogyan támogatja a felsőoktatási intézmények ilyen irányú tevékenységeit a Campus Mundi program? Többek között ezekről a kérdésekről tanácskoztak a Tempus Közalapítvány június 5-ei szakmai konferenciáján, Budapesten.

A felsőoktatás nemzetköziesítése hatékony eszközökkel című rendezvényen **tanúsítványt kapott az az öt egyetem, ahol nemrégiben lezárult a Tempus Közalapítvány által koordinált tanácsadó-értékelő eljárás.** A többéves folyamat keretében szakértők segítségével vizsgálták meg, hogy a nemzetköziesedés szempontjából kulcsfontosságú területeken milyen eredményeket értek el eddig, illetve hol vannak azok a pontok, ahol további erőfeszítéseket lenne érdemes tenniük.

A nemzetköziesítés folyamatában számos egyéb tevékenységgel is támogatja az egyetemeket a Tempus Közalapítvány. A Campus Mundi program keretében többek között szakmai műhelyeket szerveznek; kutatásokat és elemzéseket készítenek, valamint segítik a felsőoktatási intézmények nemzetközi hálózatépítését, például nemzetközi kiállításokon, vásárokon, konferenciákon való részvétellel.

A mostani rendezvényen különböző megközelítésekben vizsgálták a nemzetköziesítésre ható tényezőket és a felsőoktatási intézmények helyzetét, lehetőségeit ezen a területen. A résztvevők megismerkedhettek a legfrissebb kutatási eredményekkel, és a témában elismert hazai, valamint nemzetközi szakértők beszéltek arról, hogyan látják a felsőoktatást és a nemzetköziesítés jövőjét európai és világviszonylatban.

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

NEMZETKÖZIESÍTÉSI FOLYAMATOK – TRENDEK ÉS KIHÍVÁSOK

A konferencián köszöntőt mondott *Dr. Sinóros-Szabó Laura, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Oktatásért Felelős Államtitkárságának főosztályvezetője*. Beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy a Tempus Közalapítvánnyal együtt számos módon támogatják a nemzetköziesítési folyamatokat a felsőoktatásban. **Kiemelte az Erasmus+, a Stipendium Hungaricum és a Campus Mundi program jelentőségét**, amelyek a hallgatói, oktatói és kutatói mobilitás elősegítése mellett minőségi változást hoztak a felsőoktatásba: nagymértékben járulnak hozzá az oktatás színvonalának javításához, a képzések korszerűsítéséhez és az intézményi szolgáltatások fejlesztéséhez.

Tordai Péter, a Tempus Közalapítvány igazgatója hozzátette: a nemzetköziesítés tekintetében új kihívást jelent, hogy a hazai egyetemeken tanuló diákok 12 százaléka (több mint 25000 fő) ma már külföldről érkezik Magyarországra. Ebben jelentős szerepük van a nemzetközi ösztöndíjprogramoknak, illetve a Campus Mundi programban végzett nemzetköziesítési tevékenységeknek, melyek keretében azon dolgoznak, hogy **a hazai felsőoktatás az európai és Európán kívüli oktatási szintéren is láthatóvá, vonzóvá és versenyképessé váljon.**

Az igazgató kiemelte, hogy a felsőoktatási intézmények számára **sokféle lehetőség és folyamatosan növekvő források állnak rendelkezésre**, hogy bekapcsolódjanak a nemzetközi vérkeringésbe. Az évről évre emelkedő külföldi hallgatói létszám miatt azonban felértékelődik a helyben történő nemzetköziesítés szerepe is: egyre több idegen nyelvű képzésre, nyelveket beszélő adminisztratív személyzetre és a külföldi hallgatók integrációját segítő szolgáltatásokra van szükség az egyetemeken.

Tordai Péter emellett **felhívta a figyelmet a kreditismeréssel kapcsolatos problémákra és kihívásokra** is. Az igazgató elmondta, hogy a felsőoktatási intézmények között komoly különbségek mutatkoznak ezen a téren, és évről évre javulás figyelhető meg, de bőven lesz még tennivaló. Alapvetően intézményekre szabott megoldásokra van szükség, de az egyetemeken mellett több szereplő bevonása is indokolt: a Magyar Rektori Konferencia, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság és az Emberi Erőforrások Minisztériuma részvétele a kérdésben nélkülözhetetlen.

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

NEMZETKÖZIESÍTÉS A GYAKORLATBAN

A nemzetköziesítés átfogó megközelítéséről beszélt *Prof. Mag. Eva Werner (IMC University of Applied Sciences Krems, Ausztria)*. Előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy még mindig nagyon sok hallgató marad ki a nemzetközi mobilitási programokból, ezért új módszerekre, a nézőpontok megváltoztatására van szükség. A határokon átvélő mobilitás már nem az egyetlen lehetőség a nemzetköziesítésre: a hallgatók, oktatók és munkatársak számára **elérhetővé kell tenni az interkulturális tapasztalatszerzést és a multikulturális környezetet itthon is.**

Az átfogó nemzetköziesítés gerincét szerinte a tantervek, tananyagok nemzetköziesítése adja. Ehhez hozzátartozik az informális (kulturális vagy más jellegű tevékenységek, pl. orientációs hét) és a rejtett curriculum is (értékek, viselkedés, magatartás, intézményi kultúra). Mindezeknek összhangban kell lenniük az intézményi stratégiával, valamint letisztázott felelősségkörökre, célkitűzésekre van szükség. Hozzátette: **a sikeres nemzetköziesítéshez elengedhetetlen az erőforrás- és személyzeti fejlesztés, valamint a megfelelő értékelési eszközök használata.**

Christopher Medalis nemzetközi oktatási tanácsadó (USA) a nemzetközi stratégiai partnerkapcsolat-építés jelentőségéről beszélt. Szerinte ezen a területen lenne célszerű igazán fejlődni, alakítani a jelenlegi folyamatokat. A partnerségek kialakítása és ápolása során kiemelkedően fontos, hogy hosszú távra tervezzenek az intézmények, ne elégedjenek meg a rövid távú eredményekkel. A tanácsadó szerint ugyanis együtt sokkal többre képesek a partnerek: a kapcsolatok segítségével pl. olyan könyvtárak, kutatóintézetek nyílhatnak meg a diákok előtt, amelyek addig elérhetetlennek számítottak, a projektek megvalósítására pedig így többféle forrás áll rendelkezésre. Az előadó ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy **érdemes azokra az együttműködésekre helyezni a hangsúlyt, amelyek valóban fejlődést ígérnek az intézmény számára.**

A nemzetközi oktatási tanácsadó azt is kiemelte, hogy nagyon **fontos lenne olyan szakemberek és vezetők képzése, akik kompetens módon segíthetik a nemzetköziesítési folyamatokat**, ezáltal hozzájárulhatnak az intézmények fejlesztéséhez és egymás könnyebb megértéséhez.

A magyarországi helyzetről *Dr. M. Császár Zsuzsa, a Pécsi Tudományegyetem docense* beszélt, aki a három legnagyobb vidéki felsőoktatási intézményben tanuló külföldi hallgatók jelenlétének hatását vizsgáló kutatásuk eredményeit mutatta be. A debreceni, a szegedi és a pécsi egyetemen végzett vizsgálatokból kiderült, hogy **a külföldi hallgatók nagyban hozzájárulnak a GDP-hez, jelenlétük nemzeti szintű gazdasági hatást mutat.**

Dr. M. Császár Zsuzsa szerint ez is azt jelzi, hogy a nemzeti érdekek érvényesítése nagyszerűen működhet a felsőoktatásban. Elmondta, hogy egy ország az úgynevezett „puha hatalom” segítségével is közvetítheti erejét, mint például a kultúra vagy a tudás. A külföldi hallgatók hozzájárulhatnak az imázs- és brandépítéshez, hiszen az itt tanulók a jövő visszatérő hallgatói vagy munkavállalói lehetnek. Ahhoz azonban, hogy kihasználhassuk a kezünkben lévő „puha hatalom” erejét, **hatékony és vonzó felsőoktatási intézményekre van szükség.**

A rendezvény délutáni szekcióiban hazai és külföldi felsőoktatási intézmények oktatói, nemzetközi koordinátorai és képviselői mutatták be saját jó gyakorlataikat, amelyek példaként szolgálhatnak a nemzetköziesítési kihívások megoldásában – legyen szó a hazai egyetemek oktatás- és szolgáltatásfejlesztéséről, közép-kelet-európai regionális együttműködésekről vagy a doktori iskolák nemzetközi versenypozíciójának javításáról.

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

1. SZEKCIÓ

Többféle megközelítésben:

a hazai felsőoktatási intézmények gyakorlatai a nemzetköziesítés területén

A szekció bevezető előadását *Derényi András* tartotta „A tanítás/tanulás nemzetköziesítése itthon. Kihívások és lehetőségek” címmel. A témaválasztás nem véletlen, hisz egyes intézményekben a felsőoktatási hallgatók 80, esetenként akár 100%-a is kimaradhat a mobilitásból, és elengedhetetlen, hogy ezek a hallgatók is részesüljenek a tanulmányi célú részképzés előnyeiből – miközben nem hagyják el az egyetem területét. A nemzetköziesítés itthon ideája magában foglalja a hallgatók felkészítését a globalizációra és a munkaerőpiac kihívásaira, hangsúlyt fektet a magabiztos idegennyelv-tudás megszerzésére, idegen kultúrák megismerésére, valamint az interkulturális kommunikációs képességek fejlesztésére. Ennek hatékony eszköze lehet többek között a virtuális nemzetközi mobilitás, de a hazánkban tanuló külföldi diákokkal történő formális és nemformális közös tanulási tevékenység is. A folyamat természetesen számos kihívással jár, hisz nem minden magyar egyetemre jellemző a helyi nemzetközi közeg. Sok esetben tapasztalható, hogy az egyetemeknek nincs világos nyelvi stratégiájuk, szűkösek az erőforrások, a nemzetközi oktatók és hallgatók integrációja pedig hiányos. Azonban, ahogy azt *Derényi András* is hangsúlyozta, **változatos, néha kifejezetten egyszerű megoldások is működhetnek, mint például a külföldi oktatók hangsúlyosabb jelenléte az egyetemeken.** Ugyanakkor a nemzetközi hallgatókkal történő munka komoly odafigyelést igényel, de a közös kurzusok, az interkulturális érzékenyítés, a globális témák tanulmányozása és a nemzetközi tanulási környezet mind-mind gyümölcsöző eredményeket hozhatnak.

Össességében elmondható, hogy elengedhetetlen az egyetem világos elkötelezettsége az átfogó nemzetköziesítési folyamat mellett, melyet az intézményi stratégiába is be kell ültetni. Ehhez **fontos, hogy az oktatókat és nem oktató dolgozókat is bevonják,** teret nyitva a külföldi tapasztalatok megosztására és az eredmények mérésére.

> MEGMÉRTÜK: NEMZETKÖZI?

Az előadást követő kerekasztal-beszélgetésen a Tempus Közalapítvány által koordinált nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárás tapasztalatait vették górcső alá.

A résztvevők – *Loboda Zoltán*, *Derényi András*, *Christopher Medalis felsőoktatási szakemberek*, valamint *Sándor Krisztina (Miskolci Egyetem)* és *Tarrósy István (Pécsi Tudományegyetem)* – bevezetesként azt vitatták meg, melyek a nemzetköziesítés meghatározó trendjei globális szinten. Azt egyértelműen megállapították, hogy a hasonlóságok vannak nagyobb számban, és jellemzően erős az elkötelezettség nemzeti szinten a globális láthatóság megteremtését illetően. Ugyanakkor a nemzetköziesítést sokan még mindig leginkább a mobilitási számok növelésével azonosítják, nem pedig egy átfogó, a kapcsolódó tevékenységeket komprehenzív módon kezelő folyamatként. Szerencsére **a minőség növelése lassacskán előtérbe kerül a mennyiséggel szemben, ami a nemzetközi diákok számának növelését illeti,** de nem szabad megfeledkezni a nemzetköziesítés oktatásra és kutatásra gyakorolt hatásáról sem.

A nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárásra áttérve elhangzott, hogy a magyar folyamat egy már létező nemzetközi módszertanra építve önértékelő riporttal kezdődik, majd a szakértő bizottság helyszíni látogatást követő beszámolójában nemcsak értékel, de intézményre szabott tanácsokat is ad.

A beszélgetésben részt vevő két intézmény képviselői egyetértettek abban, hogy **vezetői elkötelezettség nélkül nem lehet sikeres a nemzetköziesítési folyamat,** de az értékelő eljárásban való részvétel sem. És ami kell még: bátorság, hisz az értékelés rámutat az esetleges gyengeségekre, hiányosságokra is, melyekkel a folyamatok javítása érdekében mindenképp szembe kell nézni.

A kihívásokkal kapcsolatban *Tarrósy István* kiemelte az interkulturális légkör megteremtésének fontosságát, *Sándor Krisztina* pedig a nemzetközi alumni és „buddy” rendszer jelentőségére hívta fel a figyelmet. A résztvevők egyetértettek abban, hogy az értékelő eljárás leginkább tanácsadónak tekinthető, melynek elvitathatatlan az intézmény nemzetköziesítési folyamataihoz hozzáadott értéke.

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

1. SZEKCIÓ

Többféle megközelítésben:

a hazai felsőoktatási intézmények gyakorlatai a nemzetköziesítés területén

NEMZETKÖZIESÍTÉSI JÓ PÉLDÁK

A szekció harmadik részében intézményi jó gyakorlatokról hallhattak a résztvevők, melyek a nemzetköziesítés itthon koncepciójára és az intézményben zajló fejlesztési törekvésekre mutatnak lehetséges irányokat, úgymint a hazai és nemzetközi hallgatók integrációja tanórákon és azokon kívül, virtuális kollaboratív együttműködések vagy a nemzetközi tapasztalatok hazai oktatói munkába való integrálása.

Elsőként az *ELTE* részéről *Mihály Bulcsú* számolt be arról, **miképp profitalhatnak a diákok az oktatók nemzetközi mobilitásából**. Hangsúlyozta: nagyon fontos számukra, hogy a partnereikkel harmonikus kapcsolatot ápoljanak, ennek érdekében minél izgalmasabb és hasznosabb programokkal fogadják őket, és „terepre” is kilátogatnak minden alkalommal. Szakmai innovációra törekcszenek az Erasmus+ partnerségek révén annak érdekében, hogy becsatornázzák az oktatási, kutatási és mobilitási szakmai tapasztalatokat és jó gyakorlatokat a hazai képzésbe.

Bélik Márton (ELTE) elmondta, a mintegy 3000 hallgatóval rendelkező Informatikai Kar életében **az oktatói mobilitás szignifikánsan hat a hallgatói mobilitásra**. A 166 oktató közül 64-en vesznek részt idegen nyelvű képzésben, és a külföldi diákok aránya eléri a 10%-ot. A minőségi idegen nyelvű tananyag fejlesztése mellett különösen nagy hangsúlyt fektetnek a versenyszférában meghatározó nemzetközi cégekkel történő együttműködésekre (pl. IBM); a nemzetközi láthatóság érdekében pedig például az UniLION tagsággal egy brüsszeli képviselő nyitását tervezik.

A harmadik előadást *Fehér Bori* tartotta (*MOME*). Programjuk sajátossága, hogy az eredetileg szociális design területén indított nemzetközi együttműködést kiterjesztették a grafikai tanszékekre is. Céljuk a MOME jelentős campusfejlesztéséhez kapcsolódva a szakmai vonalon is új utak keresése és a kísérletezés. A K+F+I jó gyakorlatok bevonásával a projektnek jelenleg már a megvalósítási szakasza zajlik. Bár a partner az USA-ban található, mégis **kölcsönös volt a tanulás, számos esetben online eszközök bevonásával**, melynek eredménye egy kézikönyv lesz.

Dr. Jámbor Emőke (BME) egy olyan metodikát mutatott be, mely **spanyol ajkú nemzetközi és magyar diákok közös projektjei által segítette a nemzetköziesítést**. Korábban azt tapasztalták, hogy a spanyol és magyar résztvevők nem közeledtek egymáshoz, meghirdettek hát egy magyar kultúra kurzust, és ennek spanyol résztvevőit hozták össze Erasmus+ útra készülő, spanyol nyelvvizsgával rendelkező magyar hallgatókkal. Feladatuk mini projektek megvalósítása volt, melynek számos pozitív eredménye mutatkozik már most is.

Dr. Mándoki Míra zárta az előadók sorát az *Állatorvostudományi Egyetemről*. Elmondta: intézményükbe 40 országból érkeznek diákok, akik száma meghaladja a magyarokét. **Szeretnének interkulturális kampusz élményt nyújtani**, amelyhez számos eszközt bevetnek események, közös projektek, felkészítő programok és mentorprogram segítségével is. A SAM-buddy programmal céljuk, hogy interakciót alakítsanak ki a hallgatók között, segítsék a beilleszkedést, vezetői készségek elsajátítását, megelőzzék az elmagányosodást, elszigetelődést, valamint csökkentsék a lemorzsolódást.

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

2. SZEKCIÓ

Közép-kelet-európai regionális együttműködések: belső erőforrások és külső lehetőségek

A hazai felsőoktatási intézmények számára is egyre bővül a mobilitási és partnerségi lehetőségek földrajzi kiterjedése. A régiós partnerségek a legtöbb hazai intézmény portfóliójában megtalálhatók, hiszen úgy tűnik, a **közeli országokkal való együttműködések számos előnyvel rendelkeznek**: a partnerek közel vannak, a hasonló kulturális-történelmi háttér, az intézményi és képzési szerkezet, nem utolsósorban pedig a költségek is viszonylag alacsonyak. A határon átnyúló projektek sajátos, de jelentős szegmensét teszik ki a magyar-magyar együttműködések.

A régióban több olyan program is rendelkezésre áll, amely segíti a mobilitást vagy a projekt jellegű együttműködések. Az intézmények számára mind inkább természetesebb az Erasmus+ program (igaz, a hallgatók számára inkább a drágább, de izgalmasabbnak látszó nyugat-európai országok a vonzóbbak), de sajátos tematikus és hálózatos jellege miatt nagyon hasznos a CEEPUS csereprogram, és sok lehetőség van az államközi ösztöndíjakban vagy a Nemzetközi Visegrádi Alap pályázataiban is.

A szekció résztvevői arra keresték a választ, hogy van-e jelenleg és a közeli jövőben létjogosultsága és kiemelt értéke a regionális együttműködéseknek, illetve hogy ezek a törekvések hozzájárulhatnak-e a hazai és régiós felsőoktatás globális versenyképességéhez.

> *Dr. Poór József (Selye János Egyetem – Szlovákia és Szent István Egyetem),*
> a szekció első előadója, prezentációja keretében felvázolta az üzleti tudományok oktatásának globális, regionális és hazai trendjeit, valamint kiemelte azokat a legfontosabb tényezőket, amelyek hozzájárulhatnak a közép-kelet-európai régióban folyó üzleti tudományok oktatás nemzetköziesedésének kiteljesedéséhez. Előadásában hangsúlyozta: a nemzetköziesítésnek számos előnye van az oktatók szempontjából (kapcsolatépítés, nemzetközi ismeretek és nyelvtudás fejlesztése, oktatás és kutatás terén hálózatépítés) és a hallgatók számára is (interkulturális kompetenciák és nyelvtudás fejlesztése, kapcsolatépítés), **a régiós együttműködések pedig sokféle lehetőséget kínálnak az intézmények számára.** Előadása egyik fontos következtetése az volt, hogy bár a hazai intézmények még mindig sok esetben bátoratlanok, amikor ki kell lépni a nemzetközi színtérre, ez a lépés mégis szükségszerű. Az ilyen jellegű nyitás kockázatokkal, de esetenként kudarccal is járhat, hiszen nagy az európai és a globális verseny – sok az olyan tapasztalat, amely szerint jelentős támogatások elnyerésekor a nyugat-európai vezetésű konzorciumok a sikeresebbek. Amennyiben azonban a régióknak intézményei összefogva, közösen tudnak fellépni, az a komoly versenyelőnyt jelenthet.

Öhler Katalin (ELTE) három olyan, a közép-európai térségre fókuszáló stratégiai partnerséget mutatott be, amelyekhez az Eötvös Loránd Tudományegyetem is csatlakozott az elmúlt években: a CENTRAL hálózatot, a CELSA együttműködést, illetve a LERU CE7 szövetséget. Előadásában kiemelte: egyetemük egyik legkiemelkedőbb nemzetközi stratégiai célja az uniós Európai Egyetemek kezdeményezésben való részvétel, emellett azonban **továbbra is fontosnak tartják a hagyományos közép-európai stratégiai együttműködések**, amelyek a közös oktatási és kutatási lehetőségek mellett a térség felsőoktatási intézményeinek hatékony érdekképviselését és a jó gyakorlatok megosztását is lehetővé teszik. Az előadást követően vita bontakozott ki arról, hogy a közép-kelet-európai régióban a magasabb színvonalat képviselő intézmények a fővárosokra koncentrálnak-e. Az ELTE bemutatott projektjeiben valóban több a fővárosi intézmény, de ez nem kizárólagos, és több hozzászóló is konkrét példákkal támasztotta alá, hogy sok kiváló intézmény működik vidéki városokban – érdemes ezekkel is keresni a kapcsolatot.

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

2. SZEKCIÓ

Közép-kelet-európai regionális együttműködések: belső erőforrások és külső lehetőségek

Dr. Székely Csaba (Soproni Egyetem) a Sopron–Pozsony–Pula–Kismarton tengelyen működő **PhD-programjukat mutatta be, amely nemzetközi gazdasági kapcsolatok és menedzsment területen működik**, angol nyelven. A Széchenyi István Doktori Iskola első évfolyamának helyszíne Ausztria, az előadásokat azonban három egyetem professzorai tartják; a további években a témaköröknek megfelelően szlovákiai, horvátországi és magyarországi egyetemek doktori iskoláiba kerülnek a PhD-hallgatók. A munkahelyi vitát Kismartonban rendezik meg, majd az értekezés megvédésére és az oklevélátadásra az erre jogosult egyetemeken az érvényes szabályzatoknak megfelelően kerül sor. Az utóbbi években további egyetemek is jelentkeztek a sikeresen működő programba a közép-kelet-európai régióból. Az előadó hangsúlyozta, hogy az együttműködés nagyon fontos alapja a résztvevő oktatók, vezetők személyes és szakmai kapcsolata, amit igen fontos ápolni – hisz adott esetben a hibák vagy félreértések a kooperáció megingásához vezethetnek.

Dr. Simona Kolmanová (Károly Egyetem, Prága) és *Dr. Mészáros Andor (ELTE)* közös előadása a közép-európai filológiai, kultúratudományi szakok egymást kiegészítő együttműködéseiről szólt. Mint elmondták, kevés olyan partnerség létezik, amely összehozhatná egymással a közép-európai hungarológus (vagy éppen cseh, szlovák, lengyel stb. szakos) hallgatókat vagy oktatókat, és közös projektek megvalósítására, tudományos és tanulmányi összefogásra inspirálná őket. Ezért is nagy eredmény, hogy a CENTRAL projekt keretében (a Humbolt Egyetem vezetésével) **sikerült az elmúlt öt évben megteremteni egy hungarológiai együttműködés alapjait** Berlin, Bécs, Prága, Varsó és Budapest egyetemei között; míg prágai kezdeményezéssel a V4-es térség

magyar, lengyel, szlovák és cseh szakosainak együttműködése valósulhat meg. Ezek a projektek a kultúrákövetítés mellett hozzájárulnak a közép-európai nyelvek elsajátításához, ami munkaerőpiaci előnyt is jelent a résztvevők számára.

Dr. Kusper Gábor (EKE) a **kettős diplomát (double degree) adó angol nyelvű programtervező informatikus szak kidolgozásának részleteiről beszélt**, amelyen az Eszterházy Károly Egyetem osztrák partnerével együtt dolgozik. A képzések összehangolása során számos nehézséggel ütköztek a tananyag, az előírások, a kreditek és a specializációk tekintetében. Tapasztalataik szerint ezért érdemes kisebb lépésekkel haladni a projektmegvalósítás során a nagyobb cél felé; emellett szükséges az erőforrások racionalizálása, a kölcsönösen előnyös megoldások kidolgozása, valamint egy-egy mobilitási program (Erasmus+, CEEPUS) beépítése a hasonló együttműködésekbe.

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

3. SZEKCIÓ

Doktori iskolák nemzetköziesítése

A téma bevezetése a Tempus Közalapítvány megbízásából készült kutatás eredményeinek bemutatásával indult. *Dr. Kovács Laura (Tempus Közalapítvány)* előadásában kifejtette: a magyar doktori iskoláknak jellemzően nincs nemzetköziesítési stratégiájuk, az intézmények szervezeti szinten kevésbé vannak jelen a nemzetközi térben, és a tevékenységeikre inkább a belső nemzetköziesítés jellemző (nemzetközi szakmai publikációk, konferenciákon való részvétel, tudásmegosztás). Az előadó a főbb akadályok között a nyelvtudást, strukturális problémákat, a pénzügyi hiányt, a humán erőforrás minőségét és a leterheltséget jelölte meg. Hozzátette: **a külföldi oktatók bevonása, a gyakorlatorientált képzések felé való elmozdulás, valamint az üzleti szféra felé nyitott együttműködések változást hozhatnak a doktori iskolák nemzetköziesítésében.**

Az elhangzottakat *Dobos Gábor (Tempus Közalapítvány)* a Stipendium Hungaricum programban részt vevő doktori iskolákra vonatkozó adatokkal és eredményekkel egészítette ki, amelyekből kiderült, hogy jelenleg több mint 1100 PhD-hallgató vesz részt a programban. **A magyar felsőoktatási intézmények közül 18 kínál mintegy 150 doktori képzést a Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok számára.** A legtöbben az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a Szegedi Tudományegyetemen és a Szent István Egyetemen tanultak a 2018/2019-es tanévben. Az előadó kiemelte, hogy a program elindulása óta a felsőoktatási intézményekben megháromszorozódott a stabilan működő idegen nyelvi képzések száma, és láthatóan nőtt az egyetemek hallgatóvonzó képessége is: a meghirdetett képzések több mint fele a Stipendium Hungaricum ösztöndíjasokon kívül is fogad külföldi hallgatókat.

Pató Viktória Lilla (Doktoranduszok Országos Szövetsége) a fent említett „A doktori iskolák nemzetköziesedésének vizsgálata” kutatásra reflektált előadásában. Kifejtette, hogy fontos lenne nemzetköziesítési stratégia kidolgozása doktori iskolák esetében is, és **érdemes lenne növelni a nyugat-európai országokból érkező doktori hallgatók létszámát.** Előadása számos kérdésre kereste a választ: a V4-es országokhoz viszonyítottan milyen arányú a külföldi doktoranduszok jelenléte a magyar doktori iskolákban? Létezik-e általános nemzetköziesítési stratégia? Mennyire vesznek részt a magyar doktori hallgatók külföldi kutatási tevékenységekben? Pató Viktória Lilla az előadás második felében a Doktoranduszok Országos Szövetségének felépítésére, munkásságára összpontosított; kiemelte, hogy a DOSZ számos téren aktív a nemzetköziesítés terén, többek között fiatal kutatói-szakértői adatbázist hozott létre a kutatási megbízások, együttműködések fejlesztéséért.

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE HATÉKONY ESZKÖZÖKKEL

KONFERENCIA
A CAMPUS MUNDI PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL
A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY SZERVEZÉSÉBEN

3. SZEKCIÓ

Doktori iskolák nemzetköziesítése

Az Andrassy Egyetem Interdiszciplináris Doktori Iskoláját mutatta be *Dr. Slachta Krisztina (Andrassy Egyetem)*, ahol mint elmondta, a mindennapi működés része a nemzetköziesítés, hiszen hallgatóik 30 országból érkeznek; és német, osztrák, valamint svájci oktatóik mellett többéves kapcsolatokon alapuló **nemzetközi professzori hálózat tartanak fenn**. Ennek köszönhetően a különböző tudományos gyakorlatok a doktori képzés mindennapjaiban is megjelennek, és gazdagítják a nemzetközi összetételű hallgatói közösség interkulturális és nyelvi kompetenciáit. Doktori Iskolájuk fontos eleme a folyamatos oktatói, hallgatói és munkatársi mobilitás, részt vesznek például a DAAD, a CEEPUS és az Erasmus+ programokban – ez utóbbi keretében több mint 60 intézménnyel állnak kapcsolatban. Négy németországi egyetemmel zajló közös mesterképzésük és nyári egyetemük nagyon jó bemeneti bázist jelent a doktori iskola számára is. Sikerük kulcsát mindemellett az előadó abban is látja, hogy az egyetemen dolgozó **adminisztratív munkatársak magas szintű képzettséggel és nyelvtudással rendelkeznek**.

A szekció záró előadásában *Dr. Levendovszky János (BME)* azt mutatta be, hogy milyen újdonságokat vezettek be az intézményben a külföldi PhD-hallgatók számának növelése, illetve lemorzsolódásuk megelőzése érdekében. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen jelenleg 128 Stipendium Hungaricum ösztöndíjas doktorandusz tanul, akiknek képzése kihívást jelent, mivel a felvételizőkről rendelkezésre álló háttérinformációk nem adnak teljes körű képet a felkészültségükről; másrészt a hallgatók mind geográfiai, életkori és szakmai tapasztalatok szerinti szempontból nagy változatosságot mutatnak; mindeközben viszont azonos minőségi követelmények vonatkoznak

minden hallgatóra. **A téma iránti elkötelezettség, a szakmai háttérismeretek és a nyelvtudás ellenőrzése érdekében ezért a felvételi folyamatba új elemeket építettek be:** online doktori témakiírásokat jelentetnek meg, preferencia szerinti jelentkezést vezettek be, a jelentkezőket pedig írásbeli teszt kitöltésével és Skype-interjú keretében is szűrik. Az egyetemen emellett **kiemelten fontosnak tartják a témavezetők motiválásának és interkulturális képzésének jelentőségét** a hallgatók sikeres fokozatszerzésében. Az előadó kifejtette: a nemzetköziesítés számos kihívással és kockázattal jár az egyetemek számára, de tudatos intézményi irányítással felül lehet kerekedni a nehézségeken.

***A felsőoktatás nemzetköziesítése hatékony eszközökkel* című rendezvény minden előadása elérhető a Tempus Közalapítvány honlapján: tka.hu/rendezveny/11572/a-felsooktatas-nemzetkoziesitese-hatekony-eszkozokkal**

A rendezvény az EFOP-3.4.2-VEKOP-15-2015-00001 Campus Mundi – felsőoktatási mobilitási és nemzetköziesítési program című projekt részeként a Széchenyi 2020 program keretében, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

IMPRESSZUM

Szerkesztő: GYŐRPÁL ZSUZSANNA

A kiadvány összeállításában közreműködött: VAPREZSÁN VIKTÓRIA, VÉGH ESZTER,
MÉSZÁROS GABRIELLA, SZENNERNÉ ÁRPÁSI SZILVIA ÉS KISSNÉ FAJCSÁK DORINA

Grafikai tervezés, tördelés: VILIMI KATA

Fotók: LÉKÓ TAMÁS

Tempus Közalapítvány 1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.

Postacím: 1438 Budapest 70., Pf. 508.

Infó: (06 1) 237 1320

Telefon: (06 1) 237 1300

E-mail: info@tpf.hu

internet: www.tka.hu

